

Bu rapor; Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Enerji Politikaları ve Stratejileri Dairesi Başkanlığı Personeli tarafından hazırlanmış olup, haberler ilgili kaynakların özetidir.

“DÜNYA ENERJİ GÖRÜNÜMÜ”

85

Volkan YARAMIŞ:	AB Ülkeleri Enerji Görünümü
Sinem ÇAYNAK:	Amerikalar & Asya & Pasifik Enerji Görünümü
Feyyaz ŞİMŞEK:	Rusya ve Hazar Bölgesi Enerji Görünümü
Barış İLTER:	Orta Doğu ve Kuzey Afrika Enerji Görünümü
Muhittin İZGİ:	
Ali GÜLMEZ:	Think -Tank Kuruluşları
Çağrı SAĞLAM:	Think-Tank (İklim Değişikliği)

AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

AB-LÜKSEMBURG:

13 Haziran'da Lüksemburg'ta gerçekleşen AB toplantısında konuşan Lüksemburg Başbakan Yardımcısı ve ekonomi Bakanı Etienne Schneider, AB'nin sadece enerji kaynaklarını çeşitlendirmeye değil, aynı zamanda enerji bağımlılığını da azaltmaya odaklanması gerektiğini ifade etmiştir. Avrupa enerji birliği tartışmaları üzerine de konuşan Schneider, enerji birliğinin tüm vatandaşların kaynaklara erişimini garanti etmesi, karbon-tarafsız ekonomilerin gelişmesine saygı duyması, AB üyesi ülkeler arasında dayanışmayı güçlendirmesi ve AB'de istihdam yaratarak Birliğin büyümesinde rol oynaması gibi dört temel konuda ele alınması gerektiğini belirtmiştir.

<http://www.wort.lu/en/politics/minister-schneider-at-eu-meeting-reducing-the-eu-s-energy-dependence-539c4cb4b9b39887080368d3>

ALMANYA:

Almanya Ekonomi Bakanı Sigmar Gabriel, kamu güvenliği riskinin önemli seviyede olması nedeniyle nükleer enerji üretiminde kullanılan ekipmanların ihracatına yönelik kredi garantilerini durduracaklarını ifade etmiştir. Almanya'nın kontrol edilemeyen risklere sahip olması nedeniyle nükleer enerjiden uzaklaştığını vurgulayan Gabriel, Japonya'nın yaşadığı Fukuşima felakati sonrasında Almanya'nın atom enerjisinden yararlanmayı kademeli olarak durdurma kararı verdiğini belirtmiştir.

<http://af.reuters.com/article/commoditiesNews/idAFL5N0OT41420140612>

BİRLEŞİK KRALLIK:

Galler'le ilişkiler Komitesi'nin hazırladığı raporda, Galler bölgesinde bulunan kaya gazı potansiyelinin Galler için önemli bir fırsat olduğu ve Birleşik Krallık'ın enerji güvenliğini sağlamada yardımcı olacağı belirtilmiştir. Gazın yakın gelecekte Birleşik Krallık enerji kompozisyonunda önemli bir rol oynamaya devam edeceğinin vurgulandığı raporda, yeni gaz kaynaklarının belirlenmesinin Birleşik Krallık arz güvenliği için hayati önemde olduğunun altı çizilmiştir. Komite Başkanı David Davies MP. Galler yöresindeki kaya gazının enerji arzı, ekonomik refah ve istihdam bağlamında önem arz ettiğini ifade etmiştir.

<http://www.cityam.com/article/1402894958/welsh-shale-gas-could-boost-uk-energy-security>

MACARİSTAN:

Geçtiğimiz Cumartesi günü Merkezi İstatistik Birimi tarafından yayınlanan incelemeye göre, Macaristan hane halkı elektrik fiyatları daha önceleri Avrupa'nın gözdesi durumunda iken geçtiğimiz yıl orta seviyelerde çıkmıştır. 2005-2013 dönemi arasında Macaristan'da kümülatif enflasyon %50 dolayında gerçekleşmişken hane halkı elektrik fiyatları ikiye katlanmıştır. 2010 yılının ilk yarısından 2012 yılının başına kadar hane halkı gaz fiyatları ise AB fiyat listesinin üst seviyelerinde yer alırken, 2013 yılının ilk yarısında 13. sıraya gerilemiştir.

<http://www.politics.hu/20140615/hungary-household-energy-bills-in-european-midfield/>

AMERİKALAR & ASYA & PASİFİK ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

MEKSİKA:

Dünyanın dokuzuncu büyük petrol sektörüne sahip Meksika'da son 10 yıldır yatırım ve yüksek teknoloji ihtiyacı nedeniyle enerji üretiminde artış sağlanamamıştır. Ağustos 2013 tarihinde açıklanan ve Aralık 2013 tarihinde Kongrede onaylanan, ardından 31 Eyalet Meclisinin çoğunda onaylanan reform paketinin başarıyla gerçekleştirilmesi halinde enerji sektöründe ihtiyaç duyulan yatırım ihtiyacının karşılanması ve ekonomik fayda sağlanması beklenmektedir. Reform paketinin Enerji reformu ile sağlanacak yatırım ortamının, özel ve uluslararası şirketleri ülkeye çekmesi ve petrol, doğal gaz ve elektrik yatırımlarının özel ve uluslararası şirketlerce gerçekleştirilmesi, bu durumun ise enerji üretimi ve Gayri Safi Milli Hasıla artışına katkı sağlaması beklenmektedir. ABD'nin petrol ithalatının %10'ununu karşılayan ve Kanada ve Suudi Arabistan'dan sonra ABD'nin üçüncü en büyük petrol tedarikçisi olan Meksika'nın petrol sektörü ABD için kritik önemdedir. Şu anda, Kongre'de ikincil mevzuat ve uygulamalara yönelik yasa paketi tartışılmaktadır. Tartışmaların ay sonuna doğru sonuçlandırılarak reform paketinin oylanması planlanmaktadır. Bu mevzuatın geçişini takiben, Meksika hükümeti 2015 yılında ilk ihaleleri yapmayı planlamaktadır.

<http://www.usnews.com/opinion/blogs/world-report/2014/06/13/mexicos-pemex-oil-energy-reform-is-just-the-beginning>

ŞİLİ:

Güney Amerika'nın en enerji fakiri ülkesi olan Şili, neredeyse hiç yerli petrol ve doğal gaz üretimi yapmamaktadır. Komşusu Arjantin'den ithalat ile doğal gaz temin edebilse de, Arjantin kendi iç talebini karşılamak için doğal gaz ithalatını kesmektedir. Şili teoride Bolivya'dan doğal gaz alabilir ancak Bolivya ile sınır anlaşmazlığı nedeniyle Bolivya gaz satmayı reddetmektedir. Ülkenin enerji ihtiyacının karşılanması için nükleer enerji seçenekleri arasında yer alsa da, tsunami ve deprem tehdidi altında bulunan Şili için Fukuşima felaketinden sonra bu seçenek bütünden ortadan kalkmış görünmektedir. Fosil yakıt rezervi açısından zengin olmayan ülkede yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin çalışmalar umut vericidir. Hükümet 2025 yılında ülkenin elektrik ihtiyacının %20'sinin yenilenebilir enerji kaynaklarından üretilmesini hedeflemektedir. Halen söz konusu kaynakların elektrik üretimindeki payı %6'dır. Diğer taraftan, 2750 MW büyüklüğündeki HidroAysen hidrolik santral projesi ülkenin enerji ihtiyacının %15-20'sini karşılayabilecek ve kronik enerji kıtlığını giderebilecekken, proje baştan itibaren tartışmalara konu olmuştur.

<http://www.bbc.com/news/world-latin-america-27780937>

G.KORE-IRAK:

Proje sahibi Korea Gas Corp. adına G. Kore Enerji Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, Irak'taki Akkas sahasının geliştirilmesi çalışmalarında gecikmeler yaşandığı kaydedilmektedir. İç savaşın genişlemesi ve ABD'nin askeri müdahalesi olması durumunda çalışmaların geçici olarak durdurulacağı belirtilmektedir. Irak ham petrol ithalatında şimdiye kadar aksamalar yaşandığı kaydedilmektedir.

<http://af.reuters.com/article/energyOilNews/idAFL4N0OW08C20140615>

ARJANTİN-RUSYA:

Putin yönetimi Latin Amerika ile ilişkileri geliştirmek için önemli adımlar atmaktadır. Arjantin'e ilave olarak Küba, Venezuela, Brezilya, Bolivya ve Ekvator ile özellikle enerji sektöründe ticaretini arttırmaktadır. Rusya'nın Küba ile Sovyetler Birliği döneminden beri yakın ilişkileri olmuştur. Diğer taraftan, Rusya Arjantin'de nükleer enerji geliştirmeye ilgilenmektedir. Rosatom Arjantin'de bir nükleer santral inşası için görüşmelerde bulunduğunu duyurdu. Şirketin projeye ilgilendiğini belirterek, çalışmaya başlamak için Arjantin Hükümetinin kararını beklediğini kaydetti. Rusya daha önce de Arjantin'de bu sektörde yatırım ile ilgilenmiş ancak şimdiye kadar yatırımı gerçekleştirememiştir. İki ülke arasında nükleer enerji sektörüne ilişkin işbirliğinde ilerleme sağlanabilmesi için Arjantin Hükümetinin onayı beklenmektedir.

<http://www.breitbart.com/Big-Peace/2014/06/11/Russia-Seeks-to-Develop-Nuclear-Energy-in-Argentina>

RUSYA VE HAZAR BÖLGESİ ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

RUSYA-UKRAYNA-AB:

Bir Rus Enerji Bakanlığı yetkilisinin 8 Haziranda söylediğine göre, Moskova, Kiev ve Brüksel bugün fiyat üzerindeki anlaşmazlığı çözmek için Rus doğal gaz arzına yönelik görüşmelere yeniden başlayacak. Enerji Bakanlığının bir sözcüsü üçlü müzakerelerin bir sonraki oturumunun Brüksel'de yarın akşam gerçekleşeceğini söyledi. Görüşmelere Rus Enerji Bakanı Alexander Novak, Ukraynalı mevkidaşı Yuri Prodan ve Avrupa Birliği enerji komiseri Günther Oettinger katılacaklar. Rus Gazprom ve Ukrayna devlet enerji şirketi Naftogaz, Avrupa'ya gaz akışını tehdit edebilecek anlaşmazlığı görüşmek için geçen hafta Berlin'de iki gün boyunca bir araya geldiler. Rusya'nın Avrupa Birliği'ne önemli bir gaz transit gaz arzını yolunu kesmekle tehdit ettiği komşusu Ukrayna Gazprom'a olan borçlarını ödemek zorunda. Ukrayna Devlet Başkanı Petro Poroshenko ile geçen haftaki görüşme sonrasında gazetecilere konuşan Cumhurbaşkanı Vladimir Putin, Rus Gazprom ve Ukrayna Naftogaz'ın nihai fiyat anlaşmasına ulaşmaya yakın olduğunu söyledi. Avrupa Komiseri Oettinger ise görüşmelerde arabulucu olarak bulundu.

<http://www.hurriyetdailynews.com/moscow-kiev-brussels-restart-talks-on-russian-gas.aspx?pageID=238&nID=67545&NewsCatID=348>

RUSYA-ABD:

Amerikan şirketlerinin birçok başkanı gibi, Exxon Mobil'in Başkanı Rex W. Tillerson Beyaz Saray yetkililerinin ısrarıyla geçen ay Rusya'daki büyük iş forumuna katılmadı. Ancak foruma katılım, şirketin Araştırma Şefi Neil W. Duffin tarafından gerçekleştirildi. Etkinlikteki bir törenle Duffin, Rus devlet şirketi Rosneft'in Başkanı Igor Sechin ile Sibiry'a'daki Arktik Okyanusu'nda denize inebilecek şeyl petrolü keşfi ve Vladivostok sıvılaştırılmış doğal gaz tesisi işbirliğinde ortak girişimleri genişletmek için bir anlaşma imzaladı. Ukrayna'daki kriz nedeniyle Moskova'yı izole etmek yönündeki Batılı hükümetlerin desteğine rağmen, enerji devleri önemli fırsatları değerlendirmek için ülkeye daha fazla para sürmek suretiyle buradaki şirketlerle ilişkilerini derinleştiriyor. Aynı zamanda İngiliz BP ve Fransız TOTAL, Exxon ile birlikte St Petersburg'daki iş konferansında Rusya'da şeyl petrolü keşfetmek için sözleşme imzaladı. Exxon bu yaz Arktik Okyanusu'nun Rusya sektöründe, denizdeki ilk arama kuyusunda sondaj planlıyor. Norveç'in Statoil şirketi ise başka bir şeyl ortak girişimi için görüşmelerde bulunuyor. Diğer taraftan Royal Dutch Shell CEO'su Ben Van Beurden, Nisan ayında Putin ile bir araya geldi ve bir sıvılaştırılmış doğal gaz tesisi projesine atıfta bulunarak, "Şimdi genişleme zamanı" dedi.

http://www.nytimes.com/2014/06/10/business/international/for-western-oil-companies-expanding-in-russia-is-a-dance-around-sanctions.html?_r=0

RUSYA-AB-ABD:

Enerji Bakan Yardımcısı Kirill Molodtsov salı günü, geçtiğimiz yıl 21,3 milyon ton ihraç edilen Rusya'nın Pasifik limanı Kozmino'dan, bu yıl 24,6 milyon ton (günde 494.000 varil) petrol ihraç edilmesinin planladığını söyledi. Çünkü Ukrayna'daki kriz üzerinden AB'nin Rusya'ya karşı genişletilmiş yaptırım tehdidi, Rusya'nın ana pazarı olan Avrupa'ya bağımlılığını azaltmak için çalışarak doğuya ihracatını arttırmasına neden oluyor. Liman işletmecisi, Ocak ayında ihracatın bu yıl toplam 22-23 milyon ton olmasının beklendiğini söyledi. Molodtsov ise Avrupa'ya ihracatın, planlanan artışın bir sonucu olarak düşüp düşmeyeceği konusunda bir şey söylemedi. Petrol boru hattı tekeli Transneft sözcüsü Igor Dyomin yeni rakamı doğrularak, sevk edilecek toplam 24,6 milyon tonun 1,2 milyon tonluk kısmının demiryolu ile limana teslim olacağını geri kalanının ise Doğu Sibirya-Pasifik Okyanusu boru hattı üzerinden sevk edileceğini söyledi.

<http://in.reuters.com/article/2014/06/10/russia-energy-kozmino-idINL5N0OR2ZU20140610>

RUSYA-UKRAYNA-AB:

Rusya ve Ukrayna bu hafta başlarındaki görüşmelerde anlaşma sağlanamamasının ardından, bugün gaz tedarik anlaşması için Avrupa Birliği ile müzakerelere devam edecekler. Avrupa Komisyonu dün, Rusya Enerji Bakanı Alexander Novak ve onun Ukraynalı meslektaşı Yuri Prodan arasındaki müzakerelerin, AB Enerji Komiseri Günther Oettinger ile birlikte Brüksel'de 09:30'da yeniden başlayacağını ve bunu ikili görüşmelerin takip edeceğini söyledi. Ancak Rus delegasyonunun Brüksel'e çok geç gelmesi planlandığından, görüşmeler dün gecedan itibaren erteledi. Rus Heyeti Belçika'nın başkentine gitmeden önce Novak ve Gazprom Yönetim Kurulu Başkanı Alexey Miller, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile Moskova'da bir araya gelirken, toplantının resmi değil özel olduğunu söylediler. Gazprom ise Bloomberg tarafından talep edilen görüşmeye yorum yapmaktan kaçındı. AB Enerji Komiseri Günther Oettinger dün, gaz fiyat anlaşmazlığının önümüzdeki günlerde sona erdirmek için bir anlaşma olabileceği konusunda iyimser olduğunu söyledi. Zaten Gazprom Şubat ve Mart aylarındaki sevkiyatı için 786 milyon dolar aldıktan sonra Ukrayna'ya 2 Haziran'a kadar tanıdığı süreyi ertelemişti.

<http://www.bloomberg.com/news/2014-06-10/gas-talks-deadlocked-as-ukraine-rejects-russian-price-proposal.html>

RUSYA-UKRAYNA-AB:

Avrupa enerji komiseri Gunther Oettinger Brüksel'deki basın toplantısında, Ukrayna'ya Rus doğalgaz arzına yönelik görüşmelerin devlet başkanları düzeyine yükselmiş olabileceğini üç taraflı gaz müzakerelerinin son turu sonrasında anlattı. Oettinger en üst düzeydeki görüşmelerin, Rus ve Ukraynalı bakanlar, Gazprom ve Naftogaz Başkanları ile Avrupa Komisyonu yetkilileri arasında görüşmelere paralel olarak yapılması gerektiğini, her iki ülkenin devlet başkanlarının görüşmelere bugün başlamayı planladıklarını ve Avrupa Komisyonunun hazırladığı önceki toplantı tutanaklarının Başkanlar arasındaki müzakereleri kolaylaştırması gerektiğini söyledi.

http://voiceofrussia.com/news/2014_06_11/Russian-Ukrainian-presidents-may-participate-in-gas-talks-EU-energy-commissioner-7018/

ORTA DOĞU & KUZEY AFRİKA ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

YEMEN:

Marib vilayeti için hayati öneme sahip elektrik iletim hatlarına 11 haziran gecesi saldırı düzenlendiğinden ertesi gün şehir elektriksiz bir güne başlamak zorunda kaldı.

Yemen Elektrik ve Enerji Bakanlığı'ndan bir yetkilinin aktardığına göre, saldırı tüm ülkenin ulusal elektrik iletim şebekesini kesintiye uğrattı, ayrıca Bani'deki Marib Gaz istasyonunu devre dışı bıraktı.

Yetkili daha önce 9 Haziran'da elektrik iletim hatlarına yönelik gerçekleştirilen saldırıda teknik ekipler kısa sürede hattı onarmıştı. Daha sonra muhtemelen aynı saldırganlar daha büyük bir kesintiye sebebiyet verecek bir saldırı gerçekleştirdi.

<http://www.yemenonline.info/news-3981.html>

IRAK:

NPOWER'dan gelen günlük piyasa haberlerine göre, artan şiddet yüzünden OPEC'in 2. en büyük petrol üreticisinin kaynaklarını tehdit ediyor. Müşteri Portföy Yöneticisi Steve Walker'ın dediğine göre Kerkük-Ceyhan petrol boru hattındaki onarım çalışmaları yüzünden petrol akışı durdu.

<http://www.energylivenews.com/2014/06/13/iraq-conflict-threatens-opec-oil-supply/>

ÜRDÜN:

Ürdün 2,1 milyar ABD doları maliyetli enerji santrali inşası için Estonyalı ve Malezyalı şirketlerden oluşan bir konsorsiyuma lisans vermeye karar verdiğini duyurdu. 470 MW gücünde olacak santralin yakıtı petrollü şeyl olacak, böylece ülkenin enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesinde büyük bir adım atılacak.

<http://www.globalpost.com/dispatch/news/xinhua-news-agency/140612/jordan-build-mega-power-plant-increase-energy-self-dependenc>

Centre for European Policy Studies (Belçika)

<http://www.ceps.eu/book/gas-hub-ukraine>

UKRAYNA'NIN DOĞAL GAZ MERKEZİ OLMASI

Yıllar boyunca doğal gaz ile Ukrayna'nın birlikte konuşulması genelde meydana gelen sorunlar sonucunda olmuştur. Ancak büyük depolama kapasitesinin sağladığı avantajın kullanılabilmesi hem AB hem de Ukrayna için önemli kazanımlar sağlayacak durumdadır.

Avrupa Komisyonu doğal gaz piyasası için AB pazarında entegrasyonu sağlayabilmek için yeni bağlantılar ve bölgesel toptan satış piyasaları arasında likiditeyi sağlamaya çalışıyor. Ticaret noktalarında ya da doğal gaz merkezlerinin kısa sürede doğal gaz arz ve talep dengesini oluşturması gerekmektedir. Bu da doğal gaz ticaretinin uzun dönemli ticaretinin ve petrol bağlantılı kontratların azalması ve merkez bağlantı fiyat oluşturan doğal gazın hacminin artmasına bağlıdır. Faal, rekabetçi bir doğal gaz piyasasının kurulması için altyapı yatırımlarına ağırlık verilmesi gerekmektedir. Bunun sağlanması da şebekenin genişletilmesi, ters akışın sağlanması ve ilave depo kapasitelerinin veya talep-cevap dengesinin fiyat dalgalanmalarını engelleyecek oranlarda sağlanmasını gerektirmektedir.

Şebekenin geliştirilmesi ve ters akışın gerçekleştirilmesi amaçları günümüzde üzerinde çalışılan konulardır. Kısa vadede talebe cevap verilmesi doğal gaz sektöründe ciddi miktarlarda yatırım gerektirmesi ve uzun işlem sürelerinden dolayı düşük oranlardadır. Depolama ise maliyetli ve bu yüzden yaygın olmayan bir yöntemdir. Günümüzde AB28'in depolama kapasitesi 96,2 bcm ile talebin %22'sini karşılayacak durumdadır. bu şartlar altında Ukrayna'nın depolama kapasitesinin kullanılması arz-talep dengesinin sağlanması için oldukça önemli bir kaynak konumundadır. Ukrayna'nın depolama kapasitesi 31 bcm'dir ve 12 ayrı depolama tesisine yayılmıştır. Diğer bir avantajı ise büyük depolama kapasitesinin (27 bcm) ülkenin batı bölgelerinde yer almaktadır. Bu hacim ise AB ülkelerinin arz güvenliği açısından kullanılması durumunda büyük kazançlar sağlayacaktır.

Ukrayna'nın üretim kapasitesi son on yıl boyunca 17 bcm düzeyinde gerçekleşmektedir. Konvansiyonel olmayan kaynaklardan üretimin de gerçekleşmesi durumunda 2030 yılında üretim kapasitesinin 30,2 – 46,7 bcm dolaylarında olacağı tahmin edilmektedir. (IEA 2012) senaryonun gerçekleşmesi durumunda Ukrayna 15 yıl içerisinde net doğal gaz ihracatçısı konumuna gelecektir. Dahası Yuzhny limanında LNG ithalatı için gazlaştırma terminalinin yapılmasının planlanması arz edilen doğal gaz miktarının artmasını sağlayacaktır.

Ukrayna için enerji AB ile bütünleşmesini sağlayacak bir araç olarak görülmeye başlanmalıdır. Doğal gaz konusunda sadece transit bir ülke konumunda değil ayrıca doğal gaz merkezi olma ihtimali bulunmaktadır. Aslında gerekli yatırım ortamının oluşturulması ve gerekli altyapı yatırımlarının yapılması ile coğrafi konumundan yararlanarak Merkez ve Doğu Avrupa'nın büyük doğal gaz merkezi olması için uygun şartlar bulunmaktadır.

<http://www.brookings.edu/blogs/planetpolicy/posts/2014/06/09-climate-negotiations-roberts>

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ MÜZAKERELERİ ÇIKMAZINDAN KURTULMAK İÇİN YENİ BİR ANLAŞMAYA İHTİYACIMIZ VAR

Öğrencilerine iklim değişikliği müzakerelerini gözlemlemek ve raporlamak, aynı zamanda müzakerelerin başarılı olduğunu görmek isteyen birisi, cesurca ilerlemelerin salyangoz hızında olduğunu söylemektedir. Büyük bir vaat sonucu tehlikeli iklim değişikliğini önlemek için 195 ülke tarafından imzalanan “İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi” 22 yıl sonra hiçbir talebi karşılayamadı. Sonuç olarak UNFCCC bu sorunu çözmek için ülkelerin bağlayıcı taahhütte bulunabileceği tek küresel grup olarak kaldı.

Başka bir yaklaşım hala gereklidir. Mevcut müzakere çıkmazından kurtulmak için dört farklı adım atılmalıdır.

1-) Devletlerin çok küçük bir bölümü anlaşmalıdır. 1990 yılından bu yana salınan emisyonların %81'inden sorumlu olan 13 üyeli “Büyük Ekonomiler Forumu” (Major Economies Forum) böyle bir müzakere için mükemmel bir gruptur. G-7, G-20 veya ABD ve Çin'den oluşan G-2 gibi küçük gruplar da böyle bir anlaşma yapabilir, ve yapacakları bu anlaşma ile bekleyen ülkelere ilham verebilir.

2-) Ülkelerin emisyonları daha adil bir biçimde ölçülmelidir. Geleneksel olarak emisyonlar doğrudan bir ülkeni coğrafi sınırları içerisindeki CO2 seviyeleri ölçülerek hesaplanmaktadır. Bazı ülkelerin üretim ve madencilik sektörleri dış kaynaklı veya deniz aşırı üretime dayalı olabilir. Bundan dolayı Norveç CICERO Enstitüsünden Glen Peters “tüketime dayalı” emisyon hesaplamasını önermektedir. Bu hesaplama sistemine göre bir ürünü satın almak isteyenler, o ürünün üretilmesi ve taşınmasından kaynaklanan tüm emisyonlardan sorumlu olacaklardır.

3-) Adil bir anlaşma iklimle ilgilenen bilim adamlarını da harekete geçmek konusunda tetikleyebilir. Böyle bir iklim tehlikesinin ortaya çıkartılmasından sonra küresel karbon bütçesi kurulmalıdır. Bu bütçenin kurulması ve gelişmekte olan ülkeler tarafından kabul edilmesi için 1992 yılında imzalanan anlaşmanın temel ilkelerine – eşitlik, sorumluluk ve kabiliyet – uygun olması gereklidir. Bu ilkeler mevcut durumda kurulacak olan küresel karbon bütçesinin 13 üyeli Büyük Ekonomiler Forumuna bölünmesi için kullanılacaktır. Burada da temel gösterge olarak 1990 yılından bu yana tarihsel tüketim endeksi ya da kişi başına GSYH temel refah düzeyi göstergeleri olarak kullanılabilir. Burada da zengin ve yüksek kirletici ülkelerin diğerlerine göre daha fazla önlem alması gerektiği dile getirilmektedir.

4-) Anlaşma, etkilediği küçük gruplar tarafından UNFCCC'ye geri getirilmelidir. Mevcut müzakerelerde büyük ekonomili ve emisyon yayıcısı ülkelere daha fazla sorumluluk ve liderlik beklenmektedir. Buna ek olarak, diğer ülkelere kendi emisyon envanterlerini hesaplamak ve gözlemlemek için yardım edilmeli ve süre tanınmalıdır. Dünyanın en az gelişmiş ülkelerinin yükümlülüklerini karşılamak için çok daha uzun bir süre tanınmalıdır.

Tüketime dayalı hesaplama ve emisyon azaltımının adil paylaşımını sağlamaya dayalı olarak bu dört adımlı yaklaşım önerilmektedir. Şu an iklim değişikliği müzakerelerindeki çıkmazı ortadan kaldırmak için en çok ihtiyaç olan şey MEF üyesi olsun ya da olmasın büyük yayıcıların liderliği ve işbirliğidir.